

21.4.2026

Lupatunnus
HL2020:0037
Tukes 954/10.02.00/2024

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 21.4.2026 hyväksynyt seuraavan kullanhuuhdontaluvan jatkoaikaa sekä luvan muuttamista koskevan hakemuksen:

Hakija: Jukka Vuento, Jouko Tiihonen ja Juhani Veijonaho
Lupatunnus: HL2020:0037
Alueen sijainti ja koko: Sodankylä, Sakiatieva 6,96 ha

Päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta. Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on menettävä.

Päätös on nähtävillä Tukesin kotisivulla osoitteessa: <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kullanhuuhdontaluvat>

Tieto päätöksen antamisesta on julkaistu sijaintikunnan ilmoituskanavilla.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 5052 201

Kuulutettu 21.4.2026

Pidetään nähtävänä 28.5.2026 asti (Valitusajan päättymispäivä).

Jukka Vuento

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN VOIMASSAOLON JATKAMISESTA JA LUVAN MUUTTAMISESTA

Hakijat: Jukka Vuento, Jouko Tiihonen ja Juhani Veijonaho
Vireilletulopäivämäärä: 14.11.2023
Etuoikeuspäivämäärä: 14.11.2023
Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

KullanhuuhdONTALUVAN muuttaminen kaivuutavan- ja määrän osalta. Kaivoslain (621/2011) 69 §:n mukaan kullanhuuhtojen on haettava kullanhuuhdONTALUVAN muuttamista, jos kullanhuuhdONTAA koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto **myöntää** kaivoslain (621/2011) nojalla jatkoaikaa kullanhuuhdONTALUVALLE **HL2020:0037** hakemuksen mukaisesti sekä hyväksyy luvan muuttamisen kaivuutavan- ja määrän osalta. KullanhuuhdONTA-alueen sijainnin muuttamista ei hyväksytä, vaan toiminta tulee tapahtua alkuperäisen alueen rajojen puitteissa (Liite 1).

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen perusteella luvan voimassaolon jatkamiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 §, 50 §, 65 § ja 69 §.

KullanhuuhdONTALUVAN haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdONTA-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Tämä kullanhuuhdONTALUPA oikeuttaa luvanhaltijan suorittamaan lupa-alueella kullanhuuhdONTAA koneellisesti. Hakijan tarkoituksena on käyttää kullAN huuhtomiseen

yhtä pientä kaivuuyksikköä ja haettu rikastettavan maan määrä on enintään **490 m3** kaivuukauden aikana.

HL2020:0037-alueella on voimassa oleva 27.5.2025 hyväksytty ympäristöilmoituspäätös Dnro PSAVI/76/2025. Päätös on voimassa toistaiseksi.

Päätöksen voimassaolo

Kullanhuuhdontalupa on **voimassa tällä päätöksellä kymmenen (10) vuotta** päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Hakemuksen mukaisesti. Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika uudelle kullanhuuhdontaluvan voimassaolon jatkamiselle. Kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoa tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Päätöksen täytäntöönpano

Kaivoslain (621/2011) 168.1 §:n mukaisesti **kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun tämä lupapäätös on saanut lainvoiman ja lupapäätöksessä määrätyt velvoitteet on suoritettu ja vakuus on asetettu.** Kaivosviranomaisen voi kuitenkin kaivoslain (621/2011) 169 §:n nojalla antaa päätöksen täytäntöönpanomääräyksen perustellusta syystä hakijan pyynnöstä, jolloin luvassa yksilöityihin toimenpiteisiin voidaan valituksesta huolimatta ryhtyä lupapäätöstä noudattaen.

Tässä luvassa määrätty kullanhuuhdontakorvaus on suoritettava vuosittain omatoimisesti lupamääräyksen 12 mukaisesti Metsähallitukselle.

Jos asianomaisen toimenpiteen suorittaminen edellyttää muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on saanut lainvoiman tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta. Konekaivuun kyseessä ollessa toimenpiteiden suorittaminen edellyttää, että ympäristöviranomaisen myöntämä ympäristönsuojelulain ja/tai vesilain mukainen lupa on lainvoimainen.

Luvan hakija on 17.9.2024 pyytänyt päätöksen täytäntöönpanomääräystä kaivoslain 169 §:n mukaisesti ja perustellut hakemuksessaan täytäntöönpanomääräyksen tarpeen.

Tukes määrää kaivoslain 169 §:n nojalla, että alueella voidaan ryhtyä lapiolla tapahtuvaan kullanhuuhdontaan valituksesta huolimatta annettuja lupamääräyksiä noudattaen. Koneella tapahtuvan kaivuutoiminnan saa aloittaa vasta kun tämä kullanhuuhdontalupa on lainvoimainen. Muutoksenhakutuomioistuimien voi valituksesta kumota täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta annetun määräyksen.

Kun huomioidaan alueen sijainti sekä haetun toiminnan määrä, voidaan todeta, että toiminnan aloittaminen lupaehtojen mukaisesti lapiolla kaivamalla ei aiheuta alueella sellaisia muutoksia, että se tekisi mahdollisen muutoksenhaun tarpeettomaksi.

Kullanhuudonta voidaan kuitenkin aloittaa vasta, kun tässä kullanhuudontaluvassa edellytetyt veloitteet on suoritettu. Kullanhuudontaluvalla HL2020:0027 on määrätty asetettavaksi 4000 euron vakuus.

Luvan haltijan tulee huolehtia, että alueella kullanhuudontaa suorittava henkilö tai henkilöt ovat perehtyneet tässä luvassa annettuihin määräyksiin.

Kullanhuudonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 6,96 hehtaaria

Alueen nimi: 3J1

Sijainti: Sodankylä, Sakiatieva, Metsähallituksen hallinnoimalla alueella. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

LUPAMÄÄRÄYKSET

Kullanhuudontaluvassa annettavat määräykset kaivoslain (621/2011) 54 §:n mukaisesti:

1 Kullanhuudonnan ajankohdat ja menetelmät

Tämä kullanhuudontalupa oikeuttaa luvanhaltijan suorittamaan lupa-alueella kullanhuudontaa koneellisesti. Päätöksen mukaisen koneellisen kullankaivun suorittamiseen tarvitaan kullanhuudontaluvan lisäksi ympäristösuojelulain mukainen ilmoitus, joka luvan haltijalla on voimassa.

Ympäristöilmoituspäätöksessä on annettu ympäristönsuojelulain mukaiset määräykset mm. toiminnan laajuudesta, päästöistä ja niiden vähentämisestä. Ympäristöilmoituspäätöksen edellytyksenä on muun muassa, että toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa tai merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. HL2020:0037-alueelle myönnetyn ympäristöluvan mukaisesti alueella käytetään yhtä pienikokoista kaivinkonetta. Vuotuinen kaivumäärä on enimmillään 490 m³. Toiminta tulee rajoittaa vuosittain 1.6.–30.9. väliselle ajalle.

Perustelut: Hakemuksen mukaisesti. Toiminnan alueellisella ja ajallisella rajoittamisella vähennetään vaikutuksia lupa-alueeseen, sen ympäristöön ja alueen mahdolliseen muuhun toimintaan. Alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot lupa-alueella turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoiltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaiden oikeutta harjoittaa kieltään ja kulttuuriaan.

2 Kullanhuudonta-alueen kunnossapito

Kullanhuudonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuudontaluvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuudonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista

haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötärpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa kulttuurihistoriallisesti arvokkaille kohteille, jotka usein liittyvät Lapin alueella 1860-luvulta asti harjoitettuun kullanhuuhdontaan. Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että puustolle aiheutuvat vahingot ovat mahdollisimman vähäisiä. Pystypuiden kaataminen on lähtökohtaisesti kiellettyä, puuston poistamisesta on sovittava etukäteen alueen hallinnasta vastaavan Metsähallituksen kanssa. Kaivuualueelle on pyrittävä säästämään siellä mahdollisesti tavatut pesäpuut, lahoppuut, sekä mahdollisuuksien mukaan jättämään pysyväisluonteisia säästöpuuryhmiä.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 24 §:ään.

Sopimalla puuston poistamisesta etukäteen varmistetaan siitä, ettei olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista tai merkittävää maisemallista haittaa pääse syntymään.

Kullanhuuhdonta-luvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli lupa-alueelle suunnitellaan vesistöön vaikuttavaa toimintaa, tulee sen tapahtua alueella voimassa olevan ympäristöilmoitusta koskevassa päätöksessä (PSAVI/76/2025) annettujen määräysten mukaisesti.

3 Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Alue kuuluu Lapin paliskunnan alueeseen. Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivuukooppiin ja merkittävä tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville ihmisille ja eläimille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville. Kaivannot tulee merkata maastoon heijastinkepeillä. Lisäksi kullanhuuhdonnan tarvikkeet on varastoitava alueelle keskitetysti siten, ettei niistä aiheudu poronhoidolle haittaa.

Mahdolliset poronhoitotyöt alueella tulee ottaa toiminnassa huomioon ja tämän mahdollistamiseksi toiminta alueella on tarvittaessa keskeytettävä paliskunnan pyynnöstä. Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on otettava huomioon alueella mahdollisesti olevat poronhoidolle tärkeät rakenteet kuten esimerkiksi erotusaidat. Poronhoitoon liittyviä rakenteisiin ei saa kajota ilman asianosaisen paliskunnan lupaa, ja kulkemiseen on käytettävä valmiita veräjiä.

Perustelut: Määräys perustuu Poronhoitolain (848/1990) 2§:ään ja kaivoslain (621/2011) 54 §:ään.

Edellä mainituilla toimenpiteillä ehkäistään kullanhuuhdonnasta porohoidolle mahdollisesti aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Kaivosviranomaisen on arvioinut tämän luvan nojalla sallitun toiminnan mahdollista haittaa ja olennaista vaikutusta, toiminnan luonteen ja laajuuden sekä ennakoitavissa olevien vaikutusten perusteella. Alueen ominaisuudet, luvanmukainen kaivumäärä ja luvassa annettu aikarajoitus huomioiden lupamääräyksillä voidaan varmistua, ettei tämän tai alueen lähimpien lupien luvanmukainen toiminta yhdessä aiheuta poronhoidolle olennaista haittaa.

4 Saamelais- ja kolttu-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 38 § ja 50 §:ään. Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella.

Perustelut ja asian selvittäminen

Asian selvittämiseksi kaivosviranomaisen on pyytänyt lausunnot Sodankylän kunnalta, saamelaiskäräjiltä, alueen paliskunnalta ja Metsähallitukselta. Lisäksi päätöksenteon tukena on käytetty Saamelaisten kotiseutualueen luonnonvarasuunnitelmaa sekä Maanmittauslaitoksen ja Metsähallituksen paikkatietoaineistoja.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdontaa harjoitetaan. Tämän kullanhuuhdontaluvan mukainen toiminta ei aiheuta huomattavaa haittaa poronhoidolle, kun tässä lupapäätöksessä ja ympäristölupaviranomaisen antamassa ympäristöluvassa annettu lupamääräyksiä noudatetaan.

Lapin paliskunnan alueen kokonaispinta-ala on noin 456 000 ha. Lapin paliskunnan alueelle sijoittuu 66 kpl lainvoimaisia kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, yhteispinta-alaltaan noin 342 ha. Lainvoimaisista kullanhuuhdontaluvista 39 kpl (n. 190 ha) on lapiokaivuulupia ja 27 kpl (n. 151 ha) konekaivuulupia.

Vuosittainen kaivuutoiminnan piirissä oleva alue on lapiokaivuussa yleisesti alle 0,1 % (alle 10 m²) lupa-alueen pinta-alasta. Konekaivuun toimenpiteiden piirissä lupa-alueesta on vuosittain pääsääntöisesti alle 0,5 ha (50 m X 100 m).

Kaivosviranomaisen on arvioinut tämän luvan nojalla sallitun toiminnan mahdollista haittaa ja olennaista vaikutusta harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria saamelaisten kotiseutualueella. Toiminnan luonteen ja laajuuden sekä ennakoitavissa olevien vaikutusten perusteella kaivosviranomaisen arvioi, ettei tämän kullanhuuhdontaluvan lupamääräysten mukainen toiminta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien lupien tai alueen muiden maankäyttömuotojen kanssa yhdessä olennaisesti heikennä edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja tai ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria.

5 Yhteisvaikutusten arviointi

Kaivosviranomaisen on tehtävä yhteisvaikutusten arviointi, jossa tarkastellaan alueella olevien kullanhuuhdontalupien ja alueen muun maankäytön yhteisvaikutuksia saamelaisten elinkeinoon, saamelaiskulttuuriin sekä poronhoitoon ja muihin maankäyttömuotoihin.

Kyseessä oleva kullanhuuhdontalupa oikeuttaa luvanhaltijan suorittamaan lupa-alueella kullanhuuhdontaa koneellisesti 1.6.-30.9. välisenä aikana. Alueella käytetään yhtä pienikokoista kaivinkonetta. Vuotuinen suurin sallittu kaivumäärä on 490 m³ kaivuukauden aikana. Luvan hakijalla on alueelle toistaiseksi voimassa oleva Aluehallintoviraston antama ympäristöilmoitusta koskeva päätös.

Lupa-alue sijaitsee Sodankylän kunnan alueella, Pikku-Suksivaaran länsipuolella. Yhteisvaikutuksia arvioidaan Sompiohaaran valuma-alueella (Valuma-alue-tunnus: 65.934), jonka pinta-ala on n. 3259 ha. Sompiohaaran valuma-alue muodostaa yhteisvaikutusten arvioinnin kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.

5.1 Kullankaivuun kokonaismaankäyttö myönnettävän luvan läheisyydessä

Lupa-alue kohdistuu Pohjois-Lapin maakuntakaava-alueelle. Kaavassa alue on merkinnällä M1 (metsä- ja porotalousvaltainen alue). Aluetta voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin. Alueella ei ole voimassa yleiskaavaa, osayleiskaavaa tai asemakaavaa.

Lupa-alueella käytetään yhtä pienikokoista kaivuuyksikköä. Vuotuinen kaivumäärä on enimmillään 490 m³. Lupa-alueelle on HL2020:0037 on 6.1.2025 tehty ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitus, johon Aluehallintovirasto on antanut päätöksen 27.5.2025.

Kullanhuuhdonnalle on tyypillistä, että maa-aines kaivetaan ylös, huuhdotaan ja syntyneet kaivuukuopat täytetään huuhdotulla maa-aineksella. Hienoaines kulkeutuu veden mukana laskeutusaltaisiin. Luvitetun kaivuumäärän perusteella voidaan arvioida kunakin kaivuukautena (1.6.–30.9.) käytetty pinta-ala. Konekaivuulla keskimääräisen kaivuusyvyiden arvioidaan olevan 2,5 metriä, jolla jakamalla luvitettu kaivuumäärä, saadaan tulokseksi kaivuuseen käytettävän alueen pinta-ala.

5.1.1 Kullankaivuu HL2020:0037-alueen lähiympäristössä

HL2020:0037 lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 3 jatkoaikahakemusvaiheessa olevaa konekaivuulupaa, jotka ovat yhteispinta-alaltaan 20,93 ha. Muita lupahakemuksia tai voimassaolevia kullankaivuualueita alueen läheisyydessä ei ole.

5.1.2 Kullankaivuu Sompiohaaran valuma-alueella

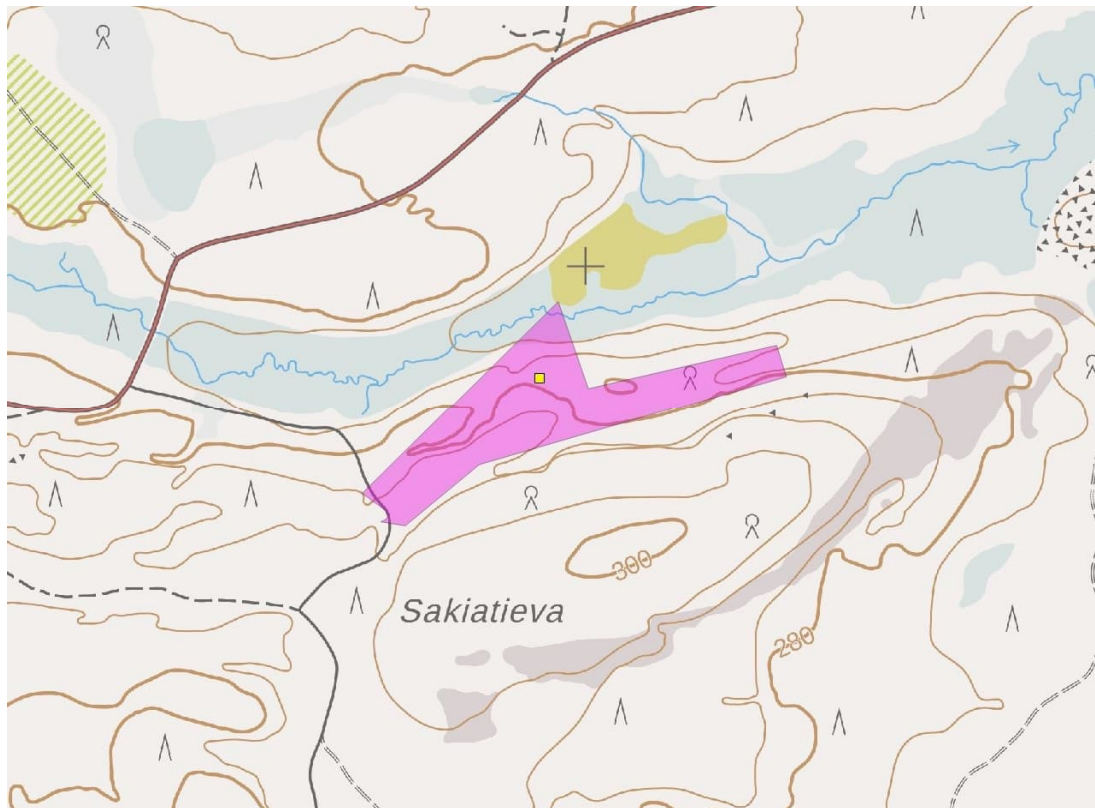
Sompiohaaran valuma-alueelle sijoittuu HL2020:0037-alueen lisäksi kolme jatkoaikahakemusvaiheessa olevaa koneellisen kullanhuuhdonnan aluetta. Lapiokaivuualueita Sompiohaaran valuma-alueella ei ole.

5.1.3 Koneellinen kullankaivuu Sompiohaaran valuma-alueella

Tarkasteltavan Sompiohaaran valuma-alueella jatkoaikahakemusvaiheessa oleville konekaivuualueille, joiden aiempi neljän vuoden voimassaoloaika päättyy 2.5.2026, on kullekin haettu jatkoaikahakemuksessa 30 000 m³ vuotuinen kaivuumäärä, eli yhteensä HL2020:0037-alue mukaan lukien alueelle on haettu 90 490 m³ vuotuista kaivuumäärää.

5.1.4 Koneellinen kaivuutoiminta HL2020:0037-alueella

Hakemuksessa HL2020:0037 on arvioitu käsiteltävän maamäärän olevan 490 m³/kaivuukausi. Kun keskimääräinen toteutunut kaivuusyvyys on 2,5 m, on tällöin käsiteltävä pinta-ala noin 0,02 ha kaivuukaudessa, mikä vastaa noin 14m x 14m kokoista aluetta. Kaivuun alla vuosittain oleva alue käsittää siis n. 0,29 % koko lupa-alueen pinta-alasta, mikäli alueella kaivetaan sallitulla maksimivolyymillä.

Kuva 1 Vuosittainen maksimikaivuumäärän mukainen käsiteltävä maa-alue 0,02 ha, (keltainen alue) suhteessa koko lupa-alueeseen. Huom! Keltainen alue ei kuvaa varsinaista kaivuukohtaa lupa-alueella.

5.2 Myönnettävän luvan vaikutus poronhoitoon

Erityisesti poronhoitoon tarkoitettulla alueella (20 pohjoisinta paliskuntaa) ja saamelaiden kotiseutualueella (13 pohjoisinta paliskuntaa) poronhoito on otettava huomioon.

Poronhoitajan suurin sallittu porojen määrä on pohjoisella poronhoitoalueella 500 eloporoa.

Porojen laidunkiertoa ohjaa ravinto ja sen saatavuus:

- Touko-kesäkuussa uudet vasat syntyvät. Alueet ovat tuntureiden tai vaarojen vähälumiset (etelä-) rinteet tai suoalueet (korkeammat mätäsinnat), joilta lumi sulaa aikaisin.
- Lumien sulamisen aikana ja sen jälkeen poron täytyy saada viherravintoa voimistuakseen ja kuntoutuakseen. Ravintoa löytyy mm. ennallistetuilta kullanhuhdonta-alueilta, hakkuuaukoilta, puronvarsien niityiltä sekä avotuntureilta.
- Kesän aikana poro syö erilaisia ruohoja, saroja ja heiniä sekä lehtipuiden lehtiä. Poro syö tuoreimpia, parhaassa kasvuvaiheessa olevia runsasravinteisimpia kasveja ja kasvinosia, joita nousee esimerkiksi kohteille, jossa maata on muokattu.
- Porojen kiima-aika eli rykimä on syyskuun lopusta marraskuulle, ja porot jatkavat tällöin laiduntamista kangasmailla.

- Talvella poron tärkein energianlähde ovat hiilihydraattipitoiset jäkälät, joita se kaivaa lumen alta.

Poronhoidossa on eri vuodenaikaisten laidunalueiden erilaisia toiminnallisia alueita: mm. vasoma- ja rykimäaikaiset alueet, muut porojen kerääntymisalueet, porojen kuljetusreitit, vesistöjen ylityspaikat, paimentopaikat, erotusaita-alueet, työmaa-asuntojen eli kämppien alueet sekä toiminta-alueille johtavat reitit.

Lapin paliskunnan alueella on 27 voimassa olevaa konekaivuulupaa, yhteispinta-alaltaan noin 151 hehtaaria.

5.2.1 Koneellisen kullanhuuhdonnan melu- ja värinävaikutukset

Koneellisessa kullanhuuhdonnassa melua ja värinää aiheuttavat tyypillisesti moottorien ääni, kaivinkoneen kaivuäänet ja erottelulaitteen kolina. Kaivosviranomaisen on mallintamalla arvioinut useiden olemassa olevien aktiivisten konekaivuulupien meluvaikutuksia maastossa paikkatietoanalyysin avulla. Vaikutuksia on arvioitu yhteensä 21 koneellisen kullankaivuun kohteessa. Analyysissä on otettu huomioon maaston muodot, äänilähteen voimakkuus, sen korkeus maanpinnasta sekä se, onko ympäristö metsämaastoa vai rakennettua ympäristöä. Kasvillisuuden vaimentavaa vaikutusta ei ole otettu mallinuksissa huomioon. Mallinuksissa äänilähteen voimakkuus on määritetty toiminnassa käytettävien koneiden vierustalla olevan maksimivolyymien perusteella, joka on noin 80–100 dB. 80-100 dB vastaa voimakkuudeltaan esimerkiksi ravintolaympäristön melua. Melumallinuksissa on mallinnettu mahdollinen maksimi, missä kaikilla aktiivisilla alueilla huuhdotaan kultaa samanaikaisesti kaikilla kaivuuyksiköillä 12 h/vrk. Melulähteen paikka vaihtuu sen mukaan, miten kaivuukullakin alueella aina etenee.

Melun kantautumiseen vaikuttavia asioita ovat mm. maaston korkeuserot, puusto, melun laatu, lumi- sekä tuuliolosuhteet. Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 antamat ohjeet melulle ovat matalimmat virkistys- ja luonnonsuojelualueille. Näillä kohteilla ohjeet ovat päivällä 45 dB ja yöllä 40dB. 40 dB vastaa voimakkuudeltaan hiljaista keskustelua. Kaivosviranomaisen tekemien melumallinusten perusteella 40 dB:n meluraja asettuu alueesta riippuen työskentelyalueelta useimmissa tapauksissa noin 100- 500 metrin etäisyydelle melun lähteestä. Avoimilla puuttomilla alueilla 40 dB:n raja voi tyynellä kelillä ulottua kauemmaksikin.

Aluehallintovirasto on ympäristöilmoitusta koskevassa päätöksessään arvioinut, että ilmoituksen mukainen kaivutoiminta ei ulotu niin laajalle alueelle eikä ilmoituksen mukainen kaivumäärä ole niin suuri, että toiminta yksinään aiheuttaisi huomattavia haitallisia vaikutuksia poronhoidolle tai muille saamelaiselinkeinoille tai -kulttuurille. Päätöksessä on rajattu toimintaa ajallisesti toimintakuukausien ja -päivien osalta sekä käytettävien kaivuyksiköiden osalta. Lisäksi päätöksessä on määrätty toimenpiteistä kaivantojen merkitsemiseksi ja luiskaamiseksi sekä kaivukauden päätteeksi tehtävistä peittämis- ja siistimistöimistä, mikä edesauttaa alueen käyttöä edelleen poronhoitoalueena erityisesti syyslaidun- ja rykimäaikaan, sekä laajemmin myös muuhun käyttöön, kuten metsästyksen.

Aluehallintovirasto on ympäristöilmoitusta koskevassa päätöksessään arvioinut, että kun otetaan huomioon nyt kyseessä olevan ilmoitusalueen sijainti ja yhteisvaikutukset alueella jo sallitun muun melun kanssa, voidaan todeta, että koneellisen kullankaivutoiminnan aiheuttama melu saattaa tilapäisesti karkottaa poroja laiduntamasta kaivuaalueiden lähiympäristössä (välttämisaikutus). Porojen on kuitenkin edelleen mahdollista liikkua laidunkierro mukaisesti eri laidunalueiden välillä.

Edellä mainituin perustein kaivosviranomaisen arvioi, että kullanhuuhtonta tässä luvassa sallitulla kullanhuuhtontatoiminnalla ei aiheuteta poronhoitoa haittaavia melu- tai värinävaikutuksia.

5.2.2 Lapiokaivuun meluvaikutukset

Lapiolupien osalta kaivosviranomaisen ei ole katsottu tarpeelliseksi tehdä vastaavaa melumallinnusta, koska lapiokaivuun äänilähteinä ovat lähinnä aggregaatti, pumppu ja joskus pieni rumpuseula. Näitä voidaan pitää hyvin vähäisinä melunlähteinä.

5.2.3 Vaikutukset poronhoitoon

Kaivosviranomaisen katsoo, että noudattamalla tässä luvassa annettuja lupamääräyksiä, voidaan todeta, ettei voimassa olevilla kullanhuuhtontaluvilla ole huomattavia vaikutuksia poronhoitoon, kun toimintaa harjoitetaan lupaehtojen mukaisesti. Kullanhuuhtontaluvan haltijoiden on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin ja merkittävä tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville poroille tai ihmisille, lisäksi toiminnassa on huomioitava mahdolliset poronhoidon rakenteet, kuten esimerkiksi poroaidat. Kaivosviranomaisen katsoo, että kullankaivuutyö hakemuksessa esitetyllä tavalla, noudattaen tässä luvassa annettuja määräyksiä, ei aiheuta alueen poronhoidolle huomattavaa haittaa.

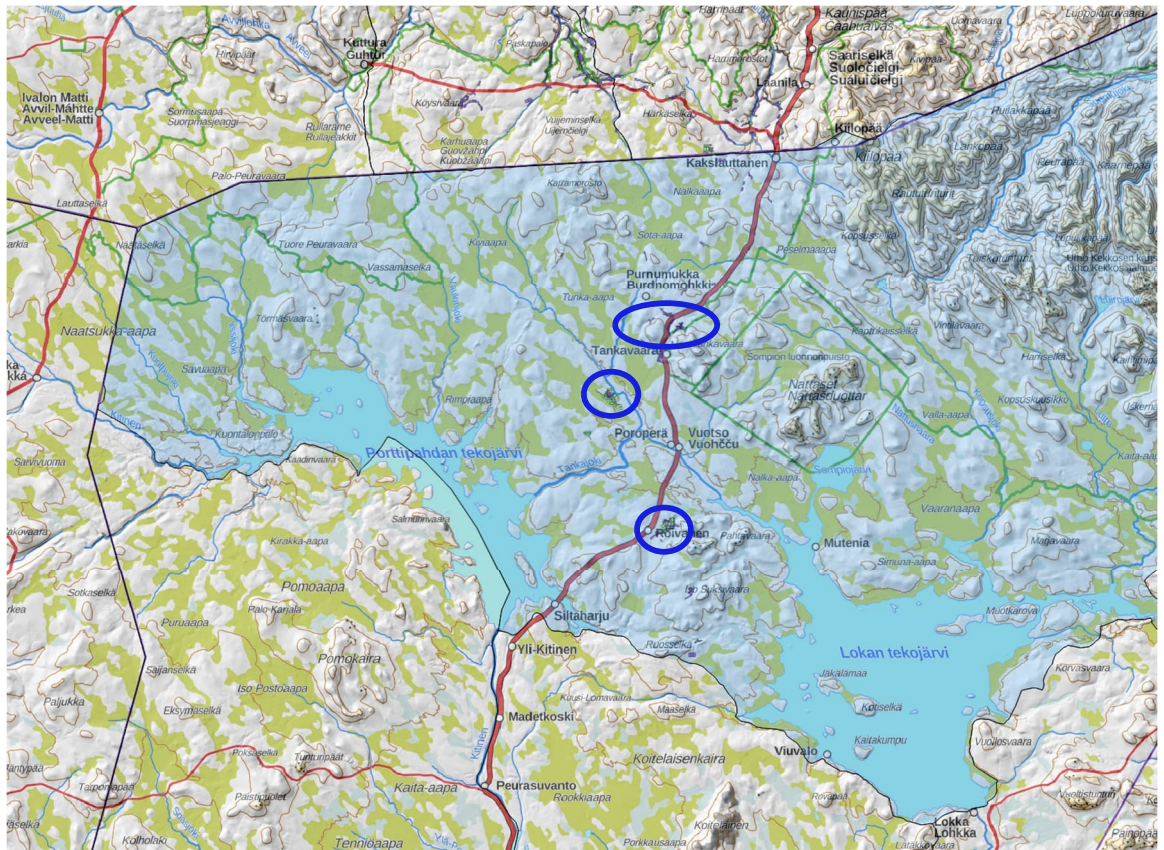

Kuva 2 Alueen hakemus- ja lupatilanne. Violetti alue=hakemusalue, Sininen alue: Voimassa oleva lupa

Kaivosviranomaisen ottaa huomioon kokonaisvaikutusarvioinnissa pelkästään voimassa olevat luvat. Arvioinnissa on otettava huomioon nykyhetken tilanne ja hakemuksena olevat alueet ovat merkintöjä kartalla, niillä ei ole käynnissä olevaa kullanhuuhtontaan kuuluvaa toimintaa. Lapin paliskunnan alueen kokonaispinta-ala on noin 456 000 ha. Lapin paliskunnan alueelle sijoittuu 66 kpl lainvoimaisia kullanhuuhtontaan oikeuttavia lupia, yhteispinta-alaltaan noin 342 ha. Lainvoimaisista kullanhuuhtontaluvista 39 kpl (n. 190 ha) on lapiokaivuulupia ja 27 kpl (n. 151 ha) konekaivuulupia.

5.2.4 Porojen liikkuminen, kuljetusreitit ja porotyöt

Kaivosviranomaisen tietoon ei ole tullut HL2020:0037-alueella olevia porojen kuljetusreittejä. Voimassa olevien lupien mukainen toiminta koneellisen kullanhuuhtontaan alueilla vaikuttaa porojen laidunkiertoon kesän ja syksyn aikana. Lupien mukainen toiminta ei muodosta fyysistä estettä porojen liikkumiselle muuten kuin kaivuun alla olevalla kohdalla. Tarvittaessa kullanhuuhtontatyöt alueella voidaan keskeyttää poroisännän perustellusta pyynnöstä siksi aikaa kun porotyöt alueella ovat käynnissä. Näin voidaan vähentää mahdollista melusta poroille aiheutuvaa häiriötä.

Kuva 3 Lapin paliskunnan poronhoitoalueen sijoittuminen Lokan ja Porttipahdan tekoaltaiden ympäristöön (korostettu sinisellä). Keskellä E4-tie. Kullanhuuhdon lupahakemusalueiden ja lupa-alueiden keskittymät sijoittuvat Lapin paliskunnan alueella Mäkärän, Roivaisen ja Tankavaaran ympäristöön (Siniset ympyrät).

5.2.5 Poronhoitotöiden aikainen koneiden käyttö

Opas poronhoidon tarkasteluun maankäyttöhankkeissa (PoroYVA 2014) mukaan porojen kokoaminen ja kuljettaminen tapahtuu jalkaisin, mönkijöitä sekä lumiaikana moottorikelkkoja käyttäen. Myös pienhelikoptereita käytetään monin paikoin porojen etsimisessä, kokoamisessa ja kuljettamisessa (Opas poronhoidon tarkasteluun maankäyttöhankkeissa, PoroYVA 2014).

Edellä mainittu huomioiden, porot ovat tottuneet moottoriajoneuvojen tuottamaan ääneen ja kullanhuuhdon aiheutuva melu myös osin peittyä poronhoitajien siirron aikana käyttämien koneiden aiheuttaman melun alle kun porot ovat alueen läheisyydessä.

5.2.6 Kullanhuuhdontaan liittyvä huolto- ja maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueille viedään tarvikkeita, ja niitä huolletaan pääsääntöisesti kaivuukautena käyttäen olemassa olevaa metsätieverkkoa. Huoltoajoihin kullanhuuhdotajat käyttävät yleensä huuhdonta-aikana paketti- ja henkilöautoja sekä mönkijöitä. Metsähallitus voi antaa maastoliikennelupia, mikäli kullanhuuhdonta-lupa-alue sijaitsee kauempana metsätieverkosta.

5.2.7 Vaikutukset porojen vasomiseen ja laidunmaihin

Kaivosviranomainen katsoo, että kullanhuuhdonnasta ei aiheudu porojen vasomiselle haittaa, koska porojen vasominen tapahtuu pääsääntöisesti huhtikuun lopusta kesäkuun alkuun, joten ennen kaivuukauden alkua (1.6) vasominen on pääosin jo ohi.

Laidunmaiden osalta voidaan todeta, että kaivuun alla oleva laidunmaa tuhoutuu, joten lupa-alueella tapahtuva kaivuutyö voi jossain määrin vaikuttaa porojen laidunnukseen ja liikkumiseen lupa-alueen kohdalla kaivuukautena. Kaivettu alue kuitenkin ennallistetaan ja maisemoidaan kaivuun päätyttyä, minkä jälkeen pioneerilajit valtaavat muokatun maan muutaman vuoden kulussa, ja kasvillisuus elpyy.

5.2.8 Kaivosviranomaisen arvio vaikutuksista poronhoitoon

Lupa-alueella kaivuukautena käytetyn alueen noin 14 m x 14 m (noin 0,02 ha) voidaan katsoa olevan vähäinen ja poronhoidon rakenteet sellaisella etäisyydellä, ettei toiminnan voida katsoa aiheuttavan huomattavaa haittaa poronhoidolle. Paliskunnalla on oikeus perustellusta syystä keskeyttää kullanhuuhdonta porotöiden ajaksi. Tällöin kullankaivuusta porojen kuljetukseen aiheuttamaa haittaa vähennetään huomattavasti. Tässä lupapäätöksessä annetaan lisäksi määräyksiä poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi (lupamääräys 3) sekä maastotöiden sijainnin, laadun ja ajankohtien ilmoittamisesta paliskunnalle (lupamääräys 10).

Näin ollen kaivosviranomainen toteaa, ettei voimassa olevilla kullanhuuhdontaluvilla ole huomattavia vaikutuksia poronhoitoon, kun toimintaa harjoitetaan lupaehtojen mukaisesti.

5.3 Matkailu ja muu maankäyttö

Lupa-alueella ei ole matkailuun ja retkeilyyn liittyviä reittejä tai rakenteita. Kun kullanhuuhdontaluvat ovat voimassa, voivat avoimet kaivuukuopat ja kaivinkoneiden liikkuminen vaikuttaa retkeilyyn kaivuukautena. Alueilla voidaan todeta olevan myös maisemallisia vaikutuksia paikallisesti.

Metsästyksen osalta voidaan todeta voimassa olevien kullanhuuhdontalupien yhteisvaikutuksien olevan hyvin paikallisia ja vähäisiä. Vaikutukset metsästykseseen rajoittuvat 20,8–30,9 väliselle ajalle, ja aktiiviset alueet voivat vaikuttaa riistan liikkumiseen.

Metsähallitus myy metsästyslupia arviointialueelle. Lisäksi paikallisilla asukkailla on vapaa metsästysoikeus alueella. Metsähallitus asettaa julkisella kuulutusmenettelyllä valtion metsästys- ja kalastusoikeuksien käytölle alueittaiset kiintiöt. Alueen poronhoito huomioidaan lupametsästyksen mitoittamisessa.

5.4 Saamelaiselinkeinot

Yhteisvaikutuksia arvioidaan tässä kappaleessa muihin saamelaiselinkeinoihin kuin poronhoitoon. Voimassa olevat kullanhuuhdontaluvat voivat vaikuttaa jossain määrin luonnontuotteiden keräilyyn siten että kaivuun alla olevalta alueelta kerääminen ei onnistu.

Sompiohaaran valuma-alueella jatkoaikahakemusvaiheessa oleville konekaivualueille, joiden aiempi neljän vuoden voimassaoloaika päättyy 2.5.2026, on kullekin haettu jatkoaikahakemuksessa 30 000 m³ vuotuinen kaivuumäärä, eli yhteensä HL2020:0037-alue mukaan lukien alueelle on haettu 90 490 m³ vuotuista kaivuumäärää.

Kaikkien neljän Sompiohaaran valuma-alueen koneellisen kullanhuuhtontaluvan ollessa voimassa ja aktiivisen kaivuun alla, vastaisi koko maankäyttö 3,62 hehtaarin aluetta, mikä tarkoittaa noin 190m x 190m kokoista aluetta, mikä kattaa 0,11% koko tarkasteltavasta 3259 hehtaarin valuma-alueesta.

Lapioluissa toiminnan voidaan katsoa olevan niin pienimuotoista, ettei niillä ole yhteisvaikutuksiin olennaista lisäystä.

Noudattamalla kullanhuuhtonta- ja ympäristöluissa annettuja määräyksiä, lupien mukaisella toiminnalla on vähäisiä vaikutuksia saamelaiselinkeinoihin.

5.5 Kaivoslain 50 §:n mukainen arvio luvan myöntämisen esteistä saamelaisten kotiseutualueella, koltta-alueella ja erityisellä poronhoitoalueella

Saamelaiskäräjät mainitsee lupahakemukseen jättämässään lausunnossa, että Lapin paliskunnan alueella harjoitettava kullanhuuhtontatoiminta on laajamittaista luonnonvarojen käyttöä, joka kaivoslain 50 §:ssä tarkoitettulla tavalla yhteisvaikutustensa kautta heikentää olennaisesti saamelaisten edellytyksiä harjoittaa poronhoitoa.

Lausunnoissa on tuotu perusteluina esiin laidunmaiden pirstoutuminen ja sen vaikutus porojen käyttäytymiseen, sekä muiden perinteisten elinkeinojen harjoittamisedellytysten heikkenemisen. Samalla on tuotu esiin kullankaivuun aiheuttamat häiriöalueet, jotka ulottuvat n. 1000 m etäisyydelle lupa-alueen rajoista. Perusteluna häiriöalueen laajuuteen ovat aiemmin tehdyt porotutkimukset.

Tarkasteltavalla alueella luvitettu koneellisen kullankaivuun määrä vastaa n. 14 m x 14 m pinta-alan käyttöä vuosittain. Lupien haltijoiden on ilmoitettava ympäristöluvan ehtojen mukaisesti esimerkiksi kaivuukauden aikana käsiteltyjen maamassojen määrä sekä kaivuun alla olleen alueen pinta-ala. Ilmoitettu kokonaismäärä *Hammastunturin, Ivalon ja Lapin paliskuntien* alueilla oli yhteensä 65 000 m³ sekä 4,2 ha käytettyä maa- aluetta. Kullankaivuutoimintaan käytetään siis vain osa lupien mahdollistamasta kaivuumäärästä.

Saamelaiskäräjien aiemmat viittaukset porojen väistämiskäyttäytymiseen ja kullanhuuhtonta-alueiden välttämiseen ovat suhteellisen korostuneita. Häiriöalueiden on porojen GPS-seurannan mukaan katsottu ulottuvan laajimmillaan 1000 m etäisyydelle kullanhuuhtontaluvan rajoista. Tutkimusten tuloksena tuotettu paikkatietoaineisto on kuitenkin harhaanjohtavaa, koska siinä ei ole otettu huomioon, oikeuttaako lupa-alue lapio- vai konekaivuuseen, eikä myöskään kullankaivuun pistemäisyyttä, luvitettua kaivuun volyyymia tai maaston tuomaa vaikutusta häiriöalueeseen.

Lupa-alueella kaivuun alla on kunakin kaivuukautena enintään 0,02 ha (kuva 1) lupa-alueen HL2020:0037 pinta-alasta. Määrä on vähäinen, joten kaivosvaranomaisen katsoo,

ettei lupa-alueen toiminta olennaisesti heikennä saamelaisten oikeutta perinteisiin elinkeinoihin.

Kaivosviranomaisen arvioi, ettei kullanhuuhdonta nykyisellä voimakkuudella ole laajamittaista luonnonvarojen käyttöä eikä olennaisesti heikennä saamelaisten edellytyksiä perinteisten elinkeinojen harjoittamiseen.

5.6 Kaivosviranomaisen (Tukes) arvio yhteisvaikutuksista

Edellä mainituilla perusteilla ja lupaehtoja noudatettaessa, kyseinen lupa muiden alueella olevien kullanhuuhdontalupien kanssa ei olennaisesti heikennä edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja tai muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria eikä aiheuta huomattavaa haittaa poronhoidolle.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 38 §.

Kaivosviranomaisen on harkittava alueella olevien kullanhuuhdontalupien yhteisvaikutukset saamelaiselinkeinoihin tai saamelaiskulttuuriin ja poronhoitoon.

6 Kullanhuuhdontaa koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kullanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä kiintokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kullanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kullanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 28 §, ja Vna kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

7 Jälkitoimenpiteet kullanhuuhdontaluvan rauetessa

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijan saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman

luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuudontaluvan haltijan on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Kullanhuudontaa varten luvanhaltijan asettama vaakuus voidaan vapauttaa luvanhakijan hakemuksesta sen jälkeen, kun Tukes on varmistanut, että jälkitoimenpiteet on suoritettu kaivoslain edellyttämällä tavalla.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslaki (621/2011) 29 §:ään.

8 Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuudontaluvan haltija on velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä. Toimista joille se tehdään on sisällytettävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaan.

Tähän kullanhuudontalupaan on laadittu jätehuoltosuunnitelma ympäristönsuojelulain nojalla. Kullanhuudontaluvan haltijan on noudatettava tätä kullanhuudontalupaa koskevaa Aluehallintoviraston ympäristölupaa koskevassa (Dnro PSAVI/2077/2016) päätöksessä annettuja jätteitä ja niiden käsittelyä koskevia määräyksiä.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 25 §:ään. Kullanhuutoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennaisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

9 Vakuus

HL2020:0037 -luvalla on aiemmin määrätty 1200 euron lupakohtainen vakuus. Tässä kullanhuudontaluvassa vakuus **korotetaan 4000 euron** suuruiseksi. Vakuus asetetaan pankkitalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain (621/2011) 29 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista, sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Tässä kullanhuudontaluvassa määrätty vakuus on asetettava ennen toiminnan aloittamista. Luvanhaltijan kullanhuudonnasta mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa, haittaa tai muuta kaivoslaissa mainittua velvoitetta varten pankkiin avatulle vakuustalletustilille. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 107, 109, 110 ja 111 §. Vakuus asetetaan kaivosviranomaisen arvion perusteella, joka perustuu toiminnan laatuun ja laajuuteen, sekä toiminta-alueen erityispiirteisiin. Perustuen hakemuksessa ilmoitettuun 0,02 hehtaarin pinta-alan käyttöön kaivuukaudessa sekä alueen sijaintiin, ja alueella

säilytettävään asuntovaunuun ja käärysaunaan, kaivosviranomaisen määrää yllä mainitun vakuuden. Alue on metsätieverkon läheisyydessä. Vakuus mahdollistaa enintään **0,1 ha:n** alueenkäytön kaivuukaudessa.

Kaivosviranomaisen harkitsee maastotarkastusten perusteella, sekä luvan siirron tai muuttamisen tai jatkoluvan myöntämisen yhteydessä, onko vakuuden suuruutta tarkistettava.

10 Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 27 §, sekä VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 7§.

11 Rakentaminen

Luvan hakija hakee lupaa asuntovaunun ja käärysaunan sijoittamiseen alueelle. Lisäksi alueelle sijoitetaan puurakenteinen kompostoiva käymälä. Kaivosviranomaisen katsoo, että asuntovaunun, käärysaunan ja kompostoivan käymälän pitäminen alueella on perusteltua ja tarpeellista kullanhuuhdonta-alueen toimintaan liittyvää tilapäistä oleskelua varten.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 26 §. Hakemuksen mukaisesti. Alueelle ei ole haettu lupaa kaivoslain tarkoittamille rakennelmille.

12 Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle (Metsähallitus)

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomaisen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 102 §.

13 Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 103 §.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Tiedotus lupahakemuksesta

Lupahakemus on saapunut kaivosviranomaiselle 14.11.2023.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla sen 12.12.2025. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 19.1.2026.

Lausuntopyynnöt ja saadut lausunnot hakemuksesta

- 1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin paliskunnalle 12.12.2025.
Lapin paliskunta antoi lausunnon 29.1.2026 (Liite 3).
- 2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 12.12.2025.
Metsähallitus ei antanut lausuntoa.
- 3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Sodankylän kunnalle 12.12.2025.
Sodankylän kunta antoi lausunnon 16.1.2026 (Liite 4)
- 4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin ELY-keskukselle 12.12.2025
Lapin ELY-keskus antoi lausunnon 16.12.2025 (Liite 5).

- 5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 12.12.2025
Saamelaiskäräjät antoi lausunnon 11.2.2026 (Liite 6).
- 6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseo Siidalle 12.12.2025
Saamelaismuseo Siida antoi lausunnon 19.1.2026 (Liite 7).

Hakijan selitys

Hakijalta pyydettiin 17.2.2026 selitys lupa-asiaan saatujen lausuntojen johdosta. Hakija antoi selityksen 26.2.2026 (Liite 8).

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin

Lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Lapin paliskunta on lupa-asiaan antamassaan lausunnossa vastustanut konekaivuuluvan jatkoajan myöntämistä alueelle. Perusteluina esitetään laidunten menettäminen ja pirstoutuminen toiminnan alle, vaikutukset poronhoitotöihin ja poronhoidon rakenteisiin, onnettomuudet ja muutokset ympäristön tilaan (esimerkiksi porojen juomaveteen).

Lapin paliskunta on pyytänyt poronhoitolain 53 §:n mukaisia neuvotteluja ennen luvan myöntämistä.

Lapin paliskunta on esittänyt luvassa annettavia määräyksiä, joihin kaivosviranomaisen toteaa, että kyseiset asiat on huomioitu tässä lupapäätöksessä lupamääräyksiin.

Lapin paliskunnan esittämät lupapäätöksessä huomioitavat asiat:

- 1. Paliskunnan poronhoidolle erittäin tärkeät alueet tulee turvata. Rykimä-, vasoma- ja muut tärkeät alueet, kuten tärkeän erotusaidan kuljetusreitit tai joen ylityskohdat tulee ottaa huomioon.*

Kaivosviranomaisen toteaa, että kyseessä olevan luvan läheisyydessä ei ole erotusaitoja tai joen ylityspaikkoja. Tässä luvassa sallitulla toiminnalla ei ole merkittäviä vaikutuksia rykimä- ja vasoma-alueisiin.

- 2. Turvallisuuden takaamiseksi alueella kaivannot tulee peittää tai kaivannon reunat loiventaa. Jos tämä ei ole mahdollista, niin ne tulee merkitä näkyvästi heijastavilla aurasviitoilla tai muoviverkolla lippusiimojen tai muiden vaaraa aiheuttavien materiaalien sijaan.*

Kaivosviranomaisen viittaa em. asioiden osalta lupamääräykseen 3, jossa asia on huomioitu.

- 3. Toiminnan aiheuttaman häiriön vähentämisestä poronhoidolle ja yhteydenpidon muodoista tulee sopia.*

Kaivosviranomaisen viittaa lupamääräykseen 3, jossa todetaan että toiminnasta ei saa aiheutua olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, sekä lupamääräykseen 10, jossa edellytetään yhteydenpitoa mm. alueen paliskuntaan.

4. *Ympäristön perusteellinen ennallistaminen toiminnan jälkeen tulee sisällyttää lupaehtoihin. Ehtojen toteutumista tulee valvoa.*

Kaivosviranomaisen viittaa lupamääräykseen 7, jossa määrätään jälkitoimenpiteistä luvan rautessa.

5. *Kullankaivuutoiminnan kumulatiiviset vaikutukset ja haitat paliskunnan poronhoidolle tulee ottaa huomioon kokonaisuutena.*

Lapin paliskunta on pyytänyt Tukesilta poronhoitolain 53 §:n mukaista neuvottelua alueelle toiminnan aiheuttamien haittojen ja yhteisvaikutusten toteamiseksi ja niiden estämiseksi tarpeellisten keinojen löytämiseksi.

Kaivosviranomaisen toteaa, että neuvottelu on pidetty 24.3.2026. Neuvottelussa olivat mukana Tukesilta Heikki Puhakka, sekä Lapin paliskunnasta Nilla Hirvasvuopio, Jouni Alakorva, Olli Magga, Heikki Hetta ja Antti Äärelä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

TIEDOKSI LUVAN HALTIJALLE

Kaivoslain (621/2011) suhde muuhun lainsäädäntöön

Lupa- tai muun asian ratkaisemisesta ja muutoin tämän lain mukaan toimimisesta säädetään tämän lain lisäksi luonnonsuojelulaissa ([9/2023](#)), ympäristönsuojelulaissa ([527/2014](#)), erämaalaissa ([62/1991](#)), alueidenkäyttölaissa ([132/1999](#)), rakentamislaisissa ([751/2023](#)), vesilaisissa ([587/2011](#)), poronhoitolaisissa ([848/1990](#)), säteilylaissa ([859/2018](#)), ydinenergialaisissa ([990/1987](#)), muinaismuistolaisissa ([295/1963](#)), maastoliikennelaisissa ([1710/1995](#)), patoturvallisuuslaissa ([494/2009](#)), hallintolaisissa ([434/2003](#)), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa ([13/2003](#)), saamelaiskäräjistä annetussa laissa, saamen kielilaisissa ([1086/2003](#)), kielilaisissa ([423/2003](#)), ulkomaalaisten yritystojen seurannasta annetussa laissa ([172/2012](#)), eräiden kiinteistönhankintojen luvanvaraisuudesta annetussa laissa ([470/2019](#)), valtion etuosto-oikeudesta eräillä alueilla annetussa laissa ([469/2019](#)) ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien

lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annetussa laissa (468/2019) sekä lisäksi muualla laissa.

Kullanhuudontaluvan haltijan on aina noudatettava Suomen lainsäädäntöä ja asiaan liittyviä muita kansainvälisiä sopimuksia.

Maastoliikenne

Kullanhuudonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Luvan muuttaminen ja raukeaminen

Kullanhuudontaluvan haltijan on kaivoslain (621/2011) 69 §:n mukaan haettava kullanhuudontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta, mikäli kullanhuudontaa koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa.

Kaivosviranomaisen on päätettävä, että kullanhuudontalupa raukeaa, jos luvanhaltija tekee asiaa koskevan ilmoituksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään ilmoituksen, jos tarkoituksena ei enää ole harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa. Kullanhuudontalupa raukeaa ilmoituksen saavuttua kaivosviranomaiselle.

Luvan voimassaolon jatkaminen

Kullanhuudontaluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksistä säädetään kaivoslain (621/2011) 65 §:ssä.

Kaivoslain (621/2011) 65.1 §:n mukaan kullanhuudontaluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kymmenen vuotta kerrallaan.

Kaivoslain (621/2011) 65 §:n 2 kullanhuudontaluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) kullanhuudonta on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 2) kullanhuudonta-alueella on edelleen maalajeista huuhdottavaa kultaa niin runsaasti ja sellaisessa muodossa, että kullanhuudonnan jatkamiselle on edellytykset;
- 3) kullanhuuhtoja ei ole olennaisesti laiminlyönyt hakemuksen kohteena olevaan lupaan perustuvassa toiminnassa toimintaan soveltuvaan lainsäädäntöön perustuvia velvollisuuksia taikka hakemuksen kohteena olevassa luvassa annettuja lupamääräyksiä;
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset edellä mainituista voimassaolon jatkamisen edellytyksistä.

Lisäksi hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään kaivoslain (621/2011) 34 §:ssä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan hakijalle. Päätös toimitetaan niille kunnille, Lupa- ja valvontavirastolle ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille, jos se kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee kaivoslain 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, sekä paliskunnalle, mikäli se kohdistuu erityiselle poronhoitoalueelle. Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella kaivosviranomaisen verkkosivuilla (www.tukes.fi). Tieto kuulutuksesta julkaistaan toiminnan vaikutusalueen kunnassa kuntalain 108 §:n mukaisesti.

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on **730 €**. Lisäksi peritään maksuasetuksen mukainen **840 €** maksu lapioluvan muuttamisesta konekaivuuluvaksi. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Maksu perustuu hakemuksen vireille tullessa voimassa olleeseen asetukseen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1283/2021).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1283/2021)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Heikki Puhakka, puh. 029 5052 201, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt ylitarkastaja Heikki Puhakka ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa.

LIITTEET Liite 1. Valitusosoitus
Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
Liite 3–6. Lausunnot
Liite 7. Hakijan selitys
Liite 8. Kullanhuhdontakorvaus, INFO

TIEDOKSI Lapin paliskunta
Lupa- ja valvontavirasto
Metsähallitus
Saamelaiskäräjät
Saamelaismuseo Siida
Sodankylän kunta

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, Lupa- ja valvontavirasto ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- 5) valittajan nimi ja kotikunta
- 6) valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus
- 7) myös sähköinen tai muu mahdollinen osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan toimittaa (prosessiosoite)

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen tai muun asiakirjan toimittaminen hallinto- ja erityistuomioistuinten

sähköiseen asiointipalveluun katsotaan ilmoitukseksi sähköisen asiointipalvelun käyttämisestä prosessiosoitteena. Sähköistä asiointipalvelua käytettäessä erillistä prosessiosoitteen ilmoittamista ei tarvita.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valitus tehdään ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu 310 euroa**. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

käyntiosoite: Torikatu 34–90, 90100 Oulu

postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

puhelin: 029 56 42800

faksi: 029 56 42841

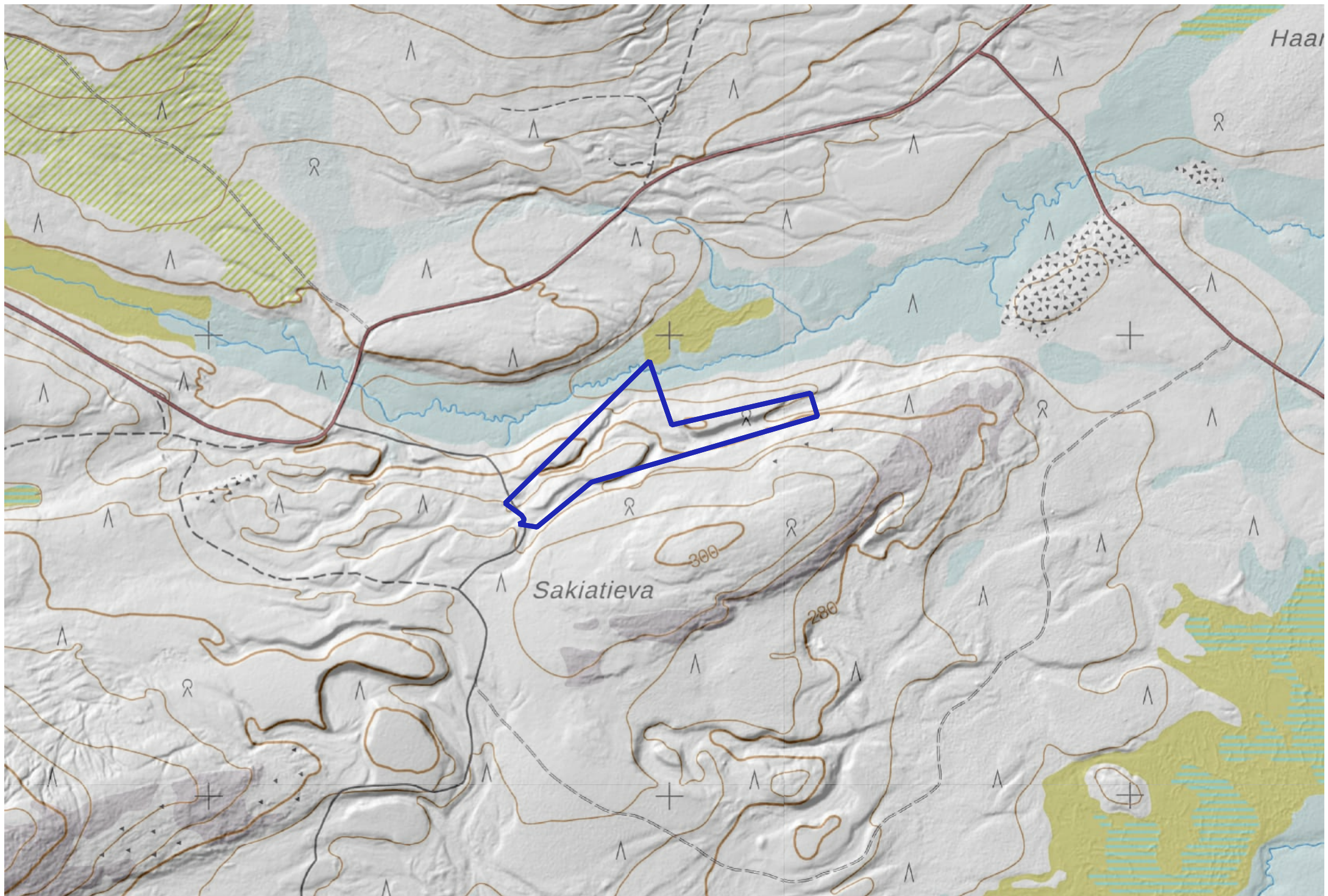
sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa
21.4.2026

Ylitarkastaja Heikki Puhakka
21.4.2026

HL2020:0037

1:10000

Tukes
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
PL 66
00521 HELSINKI
kaivosasiat@tukes.fi

LAUSUNTO

Lapin paliskunta
poroisäntä Nilla Hirvasvuopio

lapinplk@gmail.com

Lapin paliskunnan lausunto HL2020:0037 3J1

Hakija Jukka Vuento hakee 6,78 hehtaarin kokoiselle (HL2020:0037) jatkolupaa kullanhuuhtonta-alueelle koneellista kullankaivuulle Sakiatievaan.

Alue sijoittuu Lapin paliskunnan alueelle. Alueen poronhoito perustuu luonnonlaitumien ja porojen luontaisen laidunkierron ympärivuotiseen hyödyntämiseen. Paliskunta on erittäin kuormittanut laidunalansa vähenemisestä ja pirstoutumisesta lisääntyneen kullankaivuun ja teollisen maankäytön vuoksi. Poronhoidon laidun- ja toimintatila ei kestä muusta maankäytöstä aiheutuvaa kumuloituvaa häiriötä ja laidunalan heikkenemisen ja vähenemisen taakkaa.

Hakija ei ole selvittänyt ollenkaan hakemuksellaan oikeusvaikutteisia kaavoja. Alueella on kaksi voimassa olevaa kaavaa; Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040 ja Lokka-Koitelainen-Kevitsa osayleiskaava. Maakuntakaavan mukaan nyt lausunnolla oleva alue sijaitsee Metsätalous- ja poronhoitovaltaisella alueella, jolla osoitetaan pääasiassa metsätalouteen ja poronhoitoon tarkoitettuja alueita, joita voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta myös muihin tarkoituksiin. Lokka-Koitelainen-Kevitsa kaavassa alue on myös M-alueella eli metsä- ja porotalousvaltaista alueella. Tämänkin kaavan mukaan pääasiallinen käyttötarkoitus on metsä- ja porotalous. Tässä kaavassa erityisesti mainitaan tästä alueesta: *" alueen muu käyttö tulee toteuttaa siten, että pääasiallista käyttötarkoitusta, erityisesti porotaloutta, ei kohtuuttomasti vaikeuteta."* Lisäksi mainitaan, että aluetta ei ole tarkoitettu loma-asuntorakentamiseen.

Saamelaiden oikeudet

Alue kuuluu Lapin paliskuntaan, erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulle alueelle/saamelaiden kotiseutualueelle. Alueella tapahtuvalla toiminnalla ei saa aiheuttaa huomattavaa haittaa poronhoidolle (PHL 2.2.§). Suunnitellessaan valtion maita koskevia, poronhoidon harjoittamiseen olennaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, valtion viranomaisen on neuvoteltava asianomaisen paliskunnan edustajan kanssa (PHL 53 §). Porojen hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että niitä ei tarpeettomasti häiritä. Siksi poronhoitolaissa (42 §) säädetään, että porojen pelottelu on kielletty ja että pelottelemisesta poronhoitajalle ja paliskunnalle aiheutunut vahinko ja haitta on korvattava.

Poronhoitolaki (PHL, 848/1990) tulee ottaa huomioon poronhoitoalueella toimittaessa. Poronhoidon kannattavuuden edellytys on vapaa laidunnusoikeus. Se on lainsäädännössä tarkoitettu ja tunnustettu pysyväksi oikeudeksi ja tarkoittaa porolle oikeutta ottaa ravintonsa vapaasti luonnosta. Poronhoitoa saa harjoittaa poronhoitoalueella maan omistus- ja hallintaoikeudesta riippumatta (PHL 3§).

Poronhoidolle aiheutuvat vaikutukset

Vaikutukset alueen poronhoidolle ovat tapauskohtaisia ja riippuvat toiminnan sijainnista paliskunnassa sekä yhteisvaikutuksista muun alueella jo olevan toiminnan kanssa. Vaikutukset ja yhteisvaikutukset tulee selvittää Lapin paliskunnan kanssa. *Yleisellä tasolla* kullankaivun aiheuttamia vaikutuksia voivat olla:

- 1) Laidunten menetys ja pirstoutuminen suoraan toiminnan alle sekä epäsuorasti, mikäli porot välttävät alueita häiriön vuoksi. Lukuisissa pohjoismaisissa tutkimuksissa on osoitettu muun maankäytön aiheuttamia häiriövaikutuksia poroille. Etenkin keväällä, kun vaatimet ovat viimeisillään kantavana, niitä ei saisi häiritä, sillä pahimmassa tapauksessa voi seurauksena olla vasan luominen. Myös vasoma-aika (toukokuu-kesäkuun alku) on herkkää ja silloin porot yleensä välttävät ihmistoiminnan aiheuttamaa häiriötä. Laitumen menetyksen arvoa tai vaikutusta ei voi mitata pelkällä prosentilla paliskunnan pinta-alasta, vaan siinä tulee ottaa huomioon toiminnan sijainti suhteessa laidunalueeseen ja sen käyttöön. Paliskunnan eri alueilla on erilaisia käyttötarkoituksia ja merkityksiä.
- 2) Vaikutukset poronhoitotöihin: porojen kuljettaminen erotukseen tai vasanmerkintään on herkkää häiriölle ja liike tai melu token edessä saa sen helposti hajoamaan. Kuljetusreitit ovat yleensä vakiintuneita ja sijaitsevat siellä, missä porot kulkevat luontaisestikin helposti. Kuljetusreitit voivat olla useita satoja metrejä, jopa puolen kilometrin levyisiä alueesta riippuen. Vasanmerkintä ajoittuu yleensä kesäkuun lopulta heinäkuun puoliväliin ja erotukset syyskuun lopusta eteenpäin.
- 3) Vaikutuksia poronhoidon rakenteisiin voi olla joko suoraan (rakenteet jäävät toiminnan alle tai niihin joudutaan tekemään muutoksia, esim. veräjiä, kulkemisen vuoksi) tai epäsuoraan (porojen kuljettaminen aitaan ei onnistu häiriön vuoksi).
- 4) Alueella voi tapahtua onnettomuuksia. Porot voivat loukkaantua jätteisiin esim. metalli ja lasi, lisäksi ne voivat tarttua sarvistaan lippusiimoihin tai rautalankoihin ja pahimmassa tapauksessa hirttyä. Etenkin häiriölle vähemmän herkät hirvasporot, voivat haakeutua kullankaivunalueille keskikesällä räkkäsuojaan avonaisten sorapintojen houkuttamana. Tällöin vaarana voi olla porojen putoaminen jyrkkäreunaisilta kaivannoilta. Myös poronhoitajille voi tapahtua onnettomuuksia kaivannoilla, esim. kuljettaessa maastoajoneuvolla lumipeitteisenä aikana.
- 5) Alueella voi syntyä muutoksia ympäristön tilaan; esim. porojen juomavesi voi pilaantua tai sen laatu heikentyä.

Luvassa annettavat määräykset

Paliskunnalle aiheutuvat vahingot ja haitat tulee korvata. Haitallisia vaikutuksia tulee estää lupaharkinnassa annettavissa lupaehdoissa ja -määräyksissä.

Paliskunnan poronhoidolle erittäin tärkeät alueet tulee turvata. Rykimä-, vasoma- ja muut tärkeät alueet, kuten tärkeän erotusaidan kuljetusreitit tai joen ylityskohdat tulee ottaa huomioon.

Turvallisuuden takaamiseksi alueella kaivannot tulee peittää tai kaivannon reunat loiventaa. Jos tämä ei ole mahdollista, niin ne tulee merkitä näkyvästi heijastavilla auraväivillä tai muoviverkolla lippusiimojen tai muiden vaaraa aiheuttavien materiaalien sijaan.

Toiminnan aiheuttaman häiriön vähentämisestä poronhoidolle ja yhteydenpidon muodoista tulee sopia.

Ympäristön perusteellinen ennallistaminen toiminnan jälkeen tulee sisällyttää lupaehtoihin. Ehtojen toteutumista tulee valvoa.

Kullankaivuutoiminnan kumulatiiviset vaikutukset ja haitat paliskunnan poronhoidolle tulee ottaa huomioon kokonaisuutena.

Lapin paliskunta pyytää Tukesilta katselmusta alueelle toiminnan aiheuttamien haittojen ja yhteisvaikutusten toteamiseksi ja niiden estämiseksi tarpeellisten keinojen löytämiseksi. Tätä edellyttää myös PHL 53 §.

Lapin paliskunnan kanssa tulee neuvotella ennen kullanhuuhdontaluvan jatkon myöntämistä toiminnalle (PHL 53 §). Paliskunta pyytää katselmusta alueelle. Mikäli kullanhuuhdontalupa myönnetään, tulee siinä antaa määräyksiä haittojen estämisestä ja lieventämisestä. Toiminnasta aiheutuvat vahingot ja haitat tulee korvata paliskunnalle täysimääräisesti.

Vuotsossa 29.1.2025

Nilla Hirvasvuopio

Lapin paliskunta

poroisäntä

Kunnanjohtaja

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS
16.1.2026 2 §

Asianumero	20/10.00.00.05/2026
Otsikko	Lausuntopyyntö kullanhuuhdentalupahakemuksesta HL2020:0037
Päätöslaji	Lausunto
Päätösperustelut	<p>Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (621/2011) 37 §:n mukaista lausuntoa kullanhuuhdentaluvan jatkoaikahakemuksesta HL2020:0037. Alue sijoittuu Siltaharjusta itään Sakiaselän alueelle. Toiminta on tarkoitus suorittaa konekaivuuna. Jatko lupaa haetaan 10 vuodeksi. Vuotuinen kaivuumäärä alle 499 m³. Alueen pinta-ala noin 6,78ha. Alueella on voimassa Lokka-Koitelainen-Kevitsa osayleiskaava. Yleiskaavassa alue on osoitettu metsä- ja porotalousvaltaiseksi alueeksi (M). Käyttötarkoituksen yleismääräyksessä on esitetty seuraavaa: Alueen muu käyttö tulee toteuttaa siten, että pääasiallista käyttötarkoitusta, erityisesti porotaloutta ei kohtuuttomasti vaikeuteta. Lisäksi yleiskaavassa alue kuuluu saamelaiden kotiseutu alueeseen. Aluetta koskevista merkittävistä maankäytön ja rakentamisen hankkeista on pyydettävä saamelaiskäräjien lausunto.</p>
Päätös	<p>Sodankylän kunta edellyttää, että toiminnassa tulee ottaa huomioon luontaiselinkeinojen toiminnan edellytykset. Muilta osin kunnalla ei ole huomautettavaa kullanhuuhdentalupahakemuksesta.</p>
Päätöksen antopäivä	15.1.2026
Lisätietojen antaja	Kaavoittaja Ville Mäkitalo
Toimivallan peruste	
Tiedoksi	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, kunnanhallitus
Allekirjoitus	Jari Rantapelkonen Kunnanjohtaja

Kunnanjohtaja

Muutoksenhakuohje

Tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee Kuntalain 136 §:n mukaan valmistelua tai täytäntöönpanoa, työ- ja virkaehtosopimuksen, tai työnjohto- ja valvontaoikeuden käyttämistä.

Erityistiedoksianto asianosaiselle

Asianosainen:

Annettu tiedoksi sähköisesti, 8.1.2026

pvm:

Lähetetty tiedoksi kirjeellä, joka on annettu postin kuljettavaksi, pvm:

Tiedoksiantaja:

Luovutettu asianosaiselle

Paikka ja

pvm:

Muulla tavoin,
miten

Vastaanottajan allekirjoitus

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes Rovaniemi
Valtakatu 2
96100 ROVANIEMI

Lausuntopyyntö, TUKES, 12.12.2025

Lausuntopyyntö kullanhuuhdontaluvan muutos- ja jatkohakemuksesta, Vuento Jukka ym., pienimuotoinen koneellinen kullankaivuu, Sodankylä, 3J1, HL2020:0037

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Lapin ELY-keskukselta lausuntoa 12.12.2025 kullanhuuhdontaluvan muutos- ja jatkohakemuksesta, Vuento Jukka ym., pienimuotoinen koneellinen kullankaivuu, Sodankylä, 3J1, HL2020:0037.

Kyseisellä hakemuksella on tarkoitus yhdistää kaksi erillistä kullankaivuualueetta yhdeksi kullankaivuualueeksi, sekä muuttaa toiminta ns. lapiokaivuusta pienimuotoiseksi koneelliseksi kullankaivuuksi. Kaivuumäärät alittavat hakemuksen mukaan 500 m³ määrän, jota suurempi koneellinen kullankaivuu edellyttää ympäristö- ja vesitalousluvan.

Lapin ELY-keskuksen lausunto

Lapin ELY-keskus ei näe estettä hakemuksessa esitettyjen kullankaivuualueiden yhdistämisellä ja toiminnan muuttamiselle pienimuotoiseksi kullankaivuuksi.

Lapin ELY-keskus kuitenkin muistuttaa, että mikäli toiminnan yhteydessä suoritettavien kaivuiden massamäärät kasvavat ja ylittävät pienimuotoisen kullankaivuuun rajan (500 m³) tulee kullankaivuuluvan haltijan hakea myös ympäristölupaa.

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Mikko Huru ja ratkaissut ylitarkastaja Tuija Hilli.

Tämä asiakirja LAPELY/3284/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/3284/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Huru Mikko 15.12.2025 12:06

Ratkaisija Hilli Tuija 15.12.2025 12:06

SÁMEDIGGI
SÄMITIGGE
SÄÄ'MTE'GĠ
SAAMELAISKÄRÄJÄT

LAUSUNTO
6.2.2026
Dnro:72/D.a.5/2026

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
kaivosasioat@tukes.fi

Asia: Lausunto kullanhuhdentalupahakemuksen HL2020:0037, 3J1 muutos- ja jatkohakemukseen

Viite: Ilmoitus kuulemisesta 12.12.2025

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on varannut Saamelaiskäräjille tilaisuuden ottaa kantaa muutos- ja jatkohakemukseen, joka koskee koneellista kullanhuhdonta 3J1 -nimisellä kullanhuhdonta-alueella lupatunnuksella HL2020:0037. Hakijoilla on alueelle lapiokaivuulupa, johon haetaan muutosta konekaivuuluvaksi, sekä 10 vuoden jatkoaikaa. Alue sijaitsee Sodankylän kunnassa Sakiatievassa Lapin paliskunnan alapalkisen tokkakunnan alueella ja on kooltaan 6,8 ha. Käsiteltävän maa-aineksen määrä on vuosittain 499 m³.

Muutoshakemuksella haetaan lisäksi muutosta huuhdonta-alueeseen laajentaen sitä yhdistämällä kaksi kaivuualuetta ja pienentämällä alkuperäistä. Hakemuksen liitteenä olevista kartoista ei selviä, kuinka kullanhuhdonta-alueen muutos tapahtuisi. Karttakuvaan on merkitty alueen 3J1 vasemmalle puolelle keltaisella rajauksella kullanhuhdonta-alue, sekä toinen vastaava ylempänä Piera-Iikan selällä. Kumpaakaan alueista ei kuitenkaan näy kaivosrekisterin karttapalvelussa (katsottu 6.2.2026). Saamelaiskäräjät pyytääkin hakijaa selventämään hakemustaan tältä osin, sillä hakijan viittaama muutos alueeseen jää epäselväksi.

Kullanhuhdonta-alue sijaitsee poronhoitolain 2 §:n tarkoittamalla erityisellä poronhoitoalueella ja saamelaiskäräjistä annetun lain 4 §:ssä tarkoitettulla saamelaisten kotiseutualueella. Kyseessä oleva 3J1 kullanhuhdonta-alue on syksyllä poronhoidollisesti porojen kokoamisaluetta, jossa jokainen uusi konekaivuualue vaikuttaa laitumia supistavasti. Hakijat katsovat, ettei kullankaivuusta olisi haittaa poronhoidolle, koska hakijat ovat ”havainneet alueella vain satunnaista porojen kulkemista”. Omat havainnot eivät ole asianmukainen ja lain edellyttämä perustelu arvio kullankaivuun vaikutuksista saamelaisten oikeudelle ylläpitää ja kehittää alueella kieltään ja kulttuuriaan, sekä harjoittaa perinteisiä elinkeinojaan. Saamelaiskäräjät myös huomauttaa, että sekä GPS-pantaseurantatietojen että poronhoitajien kokemusten mukaan porot yleisesti välttävät kullanhuhdonta-alueita joitain yksittäisiä rohkeampia poroja lukuun ottamatta, ja välttämässä voi olla puolitoista kilometriä tai enemmän. Pienimuotoisen käsinkaivuun muuttaminen konekaivuuksi lisää selkeästi haittavaikutuksia koneiden pitäessä enemmän kauaskantoista meteliä, mikä lisää porojen välttämiskäyttäytymistä. Konekaivualueet ovat myös huomattavasti laajempia maanmuokkauksellisesti. Kyseisen alueen lähistöllä on jo tällä

hetkellä kaksi laajamittaista, hakemuksessa mainittua koneellista kullankaivuualuetta, mitkä tulee ottaa huomioon arvioitaessa kokonaisvaikutuksia.

Saamelaiskäräjät pyytää lupaviranomaista huomioimaan Lapin paliskunnan alueen kullankaivuulupien ja -hakemusten kokonaismäärän vaikutuksia arvioidessaan. Vaikka yksittäinen pienimuotoinen koneellinen kullankaivuu ei vastuullisesti tehtynä kuormittaisikaan ympäristöä suuressa määrin, aiheutuu tässä mittaluokassa tapahtuvasta toiminnasta yhteisvaikutusten kautta sekä huomattavaa laidunalueiden pienentymistä uudella alueella että meluhaittaa, mikä vaikeuttaa saamelaisen poronhoidon harjoittamista paliskunnan alueella. Maankäyttöselvitykseen olisikin hakemuksessa kokonaiskuvan saamiseksi tarkennettava aiemmassa Saamelaiskäräjien lausunnossa pyydetyn mukaisesti, miten laajalti paliskunnan kesälaitumet ovat kullanhuhdonnasta johtuvan maaperän muokkauksen takia poistuneet laidunkäytöstä välttämisyöhykkeineen, ja mitä porojen vakiintuneita kuljetusreittejä on jäänyt tai on jäämässä kullanhuhdonta-alueiden alle. Paliskunnan näkökulmasta porojen laidunrauhan rikkoutuminen, sekä säikkyvien ja hajaantuvien porojen kokoaminen on työlästä ja aikaa sekä rahaa vievää. Jatkuvasti lisääntyvät kullankaivuualueet pirstovat laidunmaita entisestään.

Lopuksi

Kaivosviranomaisen antamiin lukuihin nojaten Saamelaiskäräjät toteaa, että Lapin paliskunnan alueella harjoitettava kullanhuhdonta- ja kullankaivutoiminta on laajamittaista luonnonvarojen käyttöä, joka yhteisvaikutustensa kautta heikentää olennaisesti saamelaisten edellytyksiä harjoittaa perinteisiä saamelaiselinkeinoja kuten poronhoitoa, eivätkä uudet konekaivuuluvat ole siten perusteltavissa. Saamelaiskäräjät ei puolla muutosluvan myöntämistä kyseiselle lupa-alueelle ja muistuttaa, että myös paliskunnan vastaava näkemys tulee ottaa huomioon lupaa myönnettäessä.

Merk.

Leo Aikio

1. varapuheenjohtaja

Leena Niska

vs. ympäristösihteeri

Puheenjohtaja siirsi asian I varapuheenjohtajalle 8.10.2024 tekemällään päätöksellä. Lausunto on hyväksytty sähköpostimenettelyllä. Lisätietoja antaa: vs. ympäristösihteeri Leena Niska, leena.niska@samediggi.fi, puh. +358 44 9013900

Lausunto D.s.1233

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi
kaivosasiat@tukes.fi

VIITE LAUSUNTOPYYNTÖ HL2020:0037 (SAAPUNUT 12.12.2025)
ASIA KULLANHUHDONTALUPAHAKEMUS HL2020:0037 3J1

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaismuseum Siidalta lausuntoa Jukka Vuennon, Jouko Tiihosen ja Juhani Veijonahon kullanhuuhdontaluvan HL2020:0037 muutos- ja jatkohakemuksesta. Saamelaismuseum Siida lausuu asiasta museolain (314/2019) 7 §:n mukaisena alueellisena vastuumuseona toimialansa (rakennettu ja arkeologinen kulttuuriperintö sekä maisema) osalta sekä museolain (314/2019) 9 §:n mukaisena valtakunnallisena vastuumuseona erikoisalansa (saamelaiskulttuuri) osalta.

Kullanhuuhtonnan lupahakemusalue HL2020:0037 sijaitsee Sodankylän kunnassa, Lokan tekojärveen laskevan Sompiohaaran latvoilla, Sakiatievan pohjoisosassa. Lupahakemusalueen pinta-ala on 6,78 ha. Kullanhuuhdontalupa haetaan jatkoa kymmeneksi vuodeksi ja muutosta lapiokaivuusta koneelliseksi kaivuuksi. Kaivumäärä nousee enintään 499 m³ vuodessa. Samalla haetaan muutosta huuhdonta-alueeseen. Hakemuksen liitteenä on kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa 2040 (2024) lupahakemusalue sijaitsee metsätalous- ja poronhoitovaltaisella alueella M-1 (4561). Sodankylän kunnan osayleiskaavassa Lokka-Koitelainen-Kevitsa (2008) alue on Metsä- ja porotalousvaltaista aluetta. Alueen muu käyttö tulee toteuttaa siten, että pääasiallista käyttötarkoitusta, erityisesti porotaloutta ei kohtuuttomasti vaikeuteta. Lupahakemusalue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella ja poronhoitolain 2.2 § mukaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella, jolla maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa porotaloudelle.

Kulttuuriperintö

Alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojelemaa kiinteitä muinaisjäännöksiä. Mikäli alueelta havaitaan merkkejä esihistoriallisen ihmisen toiminnasta, kuten liesiä tai muinaisesineitä, työt löytöpaikalla on keskeytettävä ja löydöistä on ilmoitettava museoviranomaisille, tässä tapauksessa Saamelaismuseum Siidaan.

Eija Ojanlatva
intendentti

Juha-Pekka Joonas
amanuessi, arkeologinen kulttuuriperintö

VASTINE

Asia: Kullanhuuhdontaluvan muutos- ja jatkohakemus HL2020:0037 (3J1)

Hakijat: Jukka Vuento, Jouko Tiihonen ja Juhani Veijonaho

Viranomainen: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

1. Johdanto

Tämä vastine koskee kullanhuuhdontaluvan HL2020:0037 muutos- ja jatkohakemusta sekä siitä annettuja lausuntoja. Vastineessa esitetään arvio lausunnoista sekä perustellaan, miksi luvan myöntämisen edellytykset täyttyvät.

2. Sovellettava oikeudellinen kehys

Asia ratkaistaan erityisesti seuraavien säädösten nojalla:

- Kaivoslaki (621/2011) 34 §, 37 §, 40 §, 45–46 §, 165–169 §
- Poronhoitolaki (848/1990) 2 §, 3 §, 42 §, 53 §
- Saamelaiskäräjälaki (974/1995) 9 §
- Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
- Hallintolaki (434/2003) 6 §, 31 §, 45 §

Kaivoslain 34 § mukaan lupa on myönnettävä, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä 46 §ä tarkoitettua estettä ole.

Hakemuksessa on nimenomaisesti todettu, ettei alueella ole kaivoslain 46 § mukaisia esteitä.

3. Toiminnan luonne ja mittakaava

Suunniteltu toiminta on pienimuotoista koneellista kullankaivuuta, jonka vuosittainen kaivuumäärä on enintään 499 m³.

ELY-keskus toteaa lausunnossaan, ettei se näe estettä toiminnan muuttamiselle pienimuotoiseksi koneelliseksi kullankaivuuksi.

Tämä osoittaa, että toiminta sijoittuu lainsäätäjän tarkoittamaan vähävaikutteisen toiminnan kategoriaan.

4. Kaavanmukaisuus

Alue on kaavoissa osoitettu metsä- ja porotalousvaltaiseksi alueeksi, jossa muu käyttö on sallittua, kunhan pääkäyttötarkoitusta ei kohtuuttomasti vaikeuteta.

Sodankylän kunta on lausunut, ettei sillä ole hakemuksesta huomautettavaa muuten kuin yleisen edellytyksen osalta huomioida luontaiselinkeinot.

Näin ollen kaavallinen este luvan myöntämiselle puuttuu.

5. Poronhoitoon kohdistuvat vaikutukset

Poronhoitolain 2 § kieltää maankäytön vain silloin, kun siitä aiheutuu **huomattavaa haittaa** poronhoidolle.

Hakemuksen selvitysten mukaan:

- poroja on havaittu alueella vain satunnaisesti
- melu vastaa normaalia maastoliikennettä
- kaivannot tehdään turvallisiksi eläimille

Lisäksi haettava kaivuumäärä vastaa noin 0,38 % lähialueen olemassa olevien lupien kaivumääristä.

Näin ollen lain tarkoittama huomattavan haitan kynnyks ei täyty.

6. Yhteisvaikutukset

Saamelaiskäräjät viittaa kullankaivun yleisiin kumulatiivisiin vaikutuksiin.

Hakijan kokonaisvaikutusarvion mukaan lähialueella on kuitenkin vähän kullanhuuhdonta-alueita ja merkittävä keskittymä sijaitsee noin 10 km päässä.

Yhteisvaikutuksia ei voida arvioida abstraktisti koko paliskunnan tasolla, vaan ne on arvioitava paikallisesti. Tässä tapauksessa lisäkuormitus on vähäinen.

7. Kulttuuriperintö

Saamelaismuseo Siida toteaa, ettei alueelta tunneta muinaismuistolain suojaamia kohteita.

Tämä merkitsee, ettei kulttuuriperintö muodosta lupaharkinnan estettä.

8. Väite alueiden yhdistämisestä

Saamelaiskäräjät on lausunnossaan tulkinnut, että hakemus koskisi kahden alueen yhdistämistä.

Todellisuudessa hakemus koskee yhden lupa-alueen sisäistä tarkistamista siten, että alue rajataan esiintymän todellisen sijainnin mukaisesti ja kaivuupaikat muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Alue on määritelty hakemuksessa tarkasti koordinaatein useissa järjestelmissä.

Kyse ei ole kahden luvan yhdistämisestä vaan yhden luvan teknisestä tarkistamisesta, eikä tällä ole lupaharkinnan kannalta estävää merkitystä.

9. Lausuntojen kohdistuminen

Sekä paliskunnan että Saamelaiskäräjien lausunnot käsittelevät pääosin kullankaivun vaikutuksia yleisellä tasolla eikä yksilöidysti tätä hanketta.

Paliskunta toteaa itse, että vaikutukset ovat tapauskohtaisia.

Yleisluonteiset arviot ilman hankekohtaista näyttöä eivät täytä hallintolain 31 § mukaista selvitysvaatimusta lupaharkinnan esteeksi.

10. GPS-aineistoa koskeva huomautus

Saamelaiskäräjät viittaa GPS-seurantatietoihin porojen käyttäytymisestä.

Lausunnossa:

- aineistoa ei ole esitetty ja se ei ole julkisesti saatavilla
- analyysiä ei ole liitetty

Tarkastamattomaan aineistoon viittaava väite ei täytä hallintomenettelyn näyttövaatimuksia.

Lisäksi lausunto toteaa hakijoiden omien havaintojen olevan riittämättömiä, mutta käyttää samanaikaisesti perusteluna poronhoitajien kokemuksia.

Tällainen selektiivinen todistelun arviointi ei täytä hallintolain 6 § tasapuolisuusvaatimusta.

11. Ympäristövaikutukset ja riskienhallinta

Hakemuksessa kuvatut ympäristövaikutukset ja niiden hallintatoimet on arvioitu yksityiskohtaisesti erillisessä ympäristönsuojelulain mukaisessa menettelyssä Aluehallintovirastossa ympäristölupailmoituksen PSAVI/76/2025 käsittelyn yhteydessä. Kyseinen ilmoitus on käsitelty toimivaltaisessa viranomaisessa ja siitä on annettu ratkaisu, jossa toiminnan ympäristövaikutukset, riskit sekä niiden ehkäisy- ja lieventämistoimenpiteet on arvioitu lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Ympäristövaikutusten osalta toimivaltaisen viranomaisen tekemä arviointi täyttää hallintolain 31 §:n mukaisen selvittämismääräyksen. Näin ollen samoja vaikutuksia ei ole perusteltua eikä oikeudellisesti tarpeellista arvioida uudelleen rinnakkaisessa lupamenettelyssä, vaan tässä asiassa voidaan nojautua jo tehtyyn viranomaisarvioon. Lupaharkinnan tulee siten keskittyä niihin seikkoihin, jotka kuuluvat nimenomaisesti kaivoslain mukaisen luvan arviointiin.

12. Neuvotteluelvoite

Poronhoitolain 53 § ja saamelaiskäräjälain 9 § edellyttävät viranomaiselta neuvottelumenettelyä asian valmistelussa.

Hakijat pitävät sinänsä myönteisenä ja tarkoituksenmukaisena, että viranomaiset ja paliskunnat käyvät keskinäistä vuoropuhelua maankäyttöä koskeissa kysymyksissä.

Tällaiset keskustelut ovat kuitenkin luonteeltaan yleisiä ja laajempaa maankäytön yhteensovittamista koskevia, eivätkä ne kohdistu yksilöidysti tähän lupahakemukseen. Lisäksi mahdollisten viranomais- ja sidosryhmäkeskustelujen lopputulos ei ole ollut hakemusajankohtana tiedossa eikä osa tämän asian asiakirja-aineistoa. Näin ollen tällaisilla yleisluonteisilla neuvotteluilla tai niiden mahdollisilla johtopäätöksillä ei tule olla ratkaisevaa vaikutusta tämän yksittäisen lupa-asian oikeudelliseen arviointiin, joka tulee perustaa yksinomaan hakemuksessa esitettyyn toimintaan sekä asiassa esitettyyn tapauskohtaiseen selvitykseen.

13. Suhteellisuusperiaate

Hallintolain 6 § edellyttää, että viranomaisen ratkaisu on oikeassa suhteessa tavoitteeseen.

Koska:

- toiminta on pienimuotoista
- haitat ovat vähäisiä
- riskit ovat hallittavissa lupaehdoin

→ luvan epääminen olisi suhteellisuusperiaatteen vastaista.

14. Kokonaisharkinta

Kun asia arvioidaan normihierarkian mukaisesti:

- ei laissa säädettyä estettä
- toiminta sallituissa rajoissa
- kaavan mukaista
- haitta ei ole huomattava
- viranomaislausunnot eivät estä lupaa

→ luvan myöntämisen oikeudelliset edellytykset täyttyvät.

15. Vaatimus

Hakijat vaativat, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kullanhuuhtontaluvan HL2020:0037 muutos- ja jatkohakemuksen mukaisesti.

Yhteenveto

Lausunnoissa esitetty kritiikki kohdistuu pääosin kullankaivutoimintaan ilmiönä eikä tähän yksilöityyn hankkeeseen. Esitetty aineisto ei osoita lain tarkoittamaa estettä luvan myöntämiselle.